

soud odvolací, přiznav žalobkyni a její dceři nárok na doplnění zaopatřovacích požitků, jimi od všeobecného pensijního ústavu již bráných, proti žalované jako poslední zaměstnavatelce jejího v aktivní službě zemřelého manžela na míru zákona stanovenou, a jest proto dovolání žalované v tomto směru neopodstatněným. Než ani pokud jde o výši doplňku zaopatřovacích požitků žalobkyni a její dceři přiznaného, nelze dovolání žalované vyhověti. Soud odvolací v napadeném rozsudku již uvedl, že zemřelý manžel žalobkyně dle výpočtu obsaženého v zákoně ze dne 2. dubna 1923, čís. 46 sb. z. a n., jako revírní lesní patřil by do VIII. třídy zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém. Než kdyby toho nebylo, slušelo by zařazení zemřelého manžela žalobkyně do VIII. třídy považovati za správné, neboť obě dle zákona k tomu potřebné náležitosti jsou dány. Manžel žalobkyně byl samostatný hospodářský správce panství N. a proto jest tu dle zjištěného stavu věci beze vší pochyby ona samostatnost, již zákon žádá. Pokud jde o druhou náležitost (700 ha lesní půdy nebo 1000 měřic orné půdy), není sice, ani pokud se týče lesní půdy, ani pokud se týče orné půdy, jednotlivě dána. Poněvadž však zemřelý manžel žalobkyně spravoval u žalované 526 ha lesů a 95 ha půdy orné, sluší uznati správným názor soudu odvolacího, že v tomto případě dlužno hleděti k oběma způsobům zaměstnání manžela žalobkyně u žalované, neboť odpovídá to jak intencím zákona, tak i slušnosti a spravedlnosti; poněvadž, přepočte-li se 95 ha orné půdy dle poměru ze zákona plynoucího na půdu lesní, vychází p ř e s 700 h a půdy lesní, po případě při opačném výpočtu p ř e s 1000 m ě ř i c půdy orné, sluší i tuto druhou podmínku zařazení zemřelého manžela žalobkyně do VIII. třídy považovati za splněnu.

Čís. 3844.

Vyrovnačí řád.

Tim, že do prvé splátkové lhůty nebylo ještě vyrovnání schváleno, neprodloužila se lhůta ku splátce.

(Rozh. ze dne 8. května 1924, Rv I 1435/23.)

Žalovaný, jenž dlužil žalobci 1471 Kč, zavázal se ve vyrovnání zaplatiti věřitelům 40% kvotu ve třech lhůtách, z nichž prvá (15%) byla splatnou dne 30. dubna 1923. Vyrovnání bylo potvrzeno dne 20. dubna 1923, potvrzující usnesení bylo žalovanému doručeno dne 9. května 1923. Žalovaný zaplatil dne 16. května 1923 prostřednictvím banky A, jež nebyla zmocněnkyní žalobcovou, žalobci 220 Kč 50 h. Splátka činila správně 221 Kč 04 h. Žalobu o zaplacení celé pohledávky procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Z nesporného stavu věci je zřejmo, že dlužník — nynější žalovaný — byl dle vyrovnání povinen zaplatiti žalobci 15% jeho pohledávky

dne 30. dubna 1923 pod ztrátou lhůt a pod následky obživnutí celé původní pohledávky. Zaplatil mu teprve 16. května 1923 tento peníz až na 54 h. Odvolací soud právem shledal, že dlužník nezaplatil tento peníz včas ani úplně a že tím celá původní pohledávka obživla. Právní následky vyrovnání (§ 53 vyrov. říz.) nastávají právoplatným potvrzením vyrovnání soudem. Toto nastalo teprve po splatnosti první splátky. Tímto předpisem, však není vyloučeno, aby dlužník se nezavázal splatiti na vyrovnání pohledávek věřitelů částky již před právomocí potvrzení. Dle §u 8 vyrov. říz. je dlužník pouze obmezen v právních jednáních ohledně svého majetku, není mu však odejmuta dispozice s ním. Zákon neustanovuje, že by neměl platiti svých dluhů. Právní jednání, předsevzatá proti uvedenému předpisu, jsou bezúčinná vůči věřitelům. Dlužník jim nemůže odporovati. Lze předpokládati, že dlužník i věřitelé měli při přijmutí vyrovnávacího návrhu na mysli, že do splatnosti první splátky bude vyrovnání právoplatně potvrzeno. Ale nestalo-li se to, neprodloužila se lhůta k první splátce až do právoplatného potvrzení. Nebyl-li si dlužník při vyrovnání vědom právních následků vyrovnání, rovná se to neznalosti zákona, která dle §u 2 obč. zák. neomlouvá. Na dovolatelovo tvrzení, že mu bylo vyrovnání vnuceno spolkem věřitelů, nelze bráti zřetele, protože v řízení v první stolici neodpíral vyrovnání tím, že by snad bylo neplatné pro nedostatek svobodného souhlasu (§ 870 obč. zák.). Odvolací soud právem poukázal k tomu, že dlužník mohl složit první splátku na soudě, měl-li pochybnosti o tom, zda bude vyrovnání potvrzeno. Dovatel neprávem tvrdí, že složení by bylo bývalo odmítnuto, protože by nebylo podmínek §u 1425 obč. zák. Vždyť zákon připouští složení na soudě nejen z důvodů výslovně v něm uvedených, nýbrž i »z jiných důležitých důvodů«. A soud má složení přijmouti, aniž by podrobně zkoumal jeho oprávněnost. Rovněž poukazuje odvolací soud právem k tomu, že dlužník měl první splátku zaplatiti přímo věřiteli, nebo jeho zmocněnci. Použil-li k tomu za prostředníka nezmocněného peněžního ústavu, a nastal-li tím průtah, jdou následky na jeho vrub. Odvolací soud tedy uznal právem, že dlužník nesplnil včas své povinnosti. Rovněž právem uznal, že jí nesplnil úplně. Peníz 54 h při pohledávce 221 Kč 04 h je sice nepatrným, ale věřitel jest oprávněn žádati celou pohledávku (§ 1413 obč. zák.). Tvrzení žalovaného, že by snad byl dodržením splátky nadržoval soukromým věřitelům proti eráru, není odůvodněno. Vždyť vyrovnání s věřiteli nemá vlivu na povinnost dlužníkovu zaplatiti úplně všechny veřejné dávky (§§ 23 a 46 vyrov. říz.). Z těchto úvah plyne, že žalovaný nedodržel smluvených podmínek vyrovnání, že tím nastala ztráta lhůt a oživla původní pohledávka.

Čís. 3845.

Nároku na mzdu po dobu čekací (§ 1155 obč. zák.) lze se vzdáti pouze pro minulost, nikoliv však pro budoucnost. Ustanovení §u 1155 obč. zák. vztahuje se i na živnost stavitelskou a nepředpokládá na zaměstnavatelově straně zavinění.

(Rozh. ze dne 13. května 1924, R I 373/24.)